

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB FALATASI
INV. N

Харак сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

E-mail: xalksuzi@uzpak.uz

2003 йил 10 май, №101 (3213)

шанба

ХОТИРА ЧИРОГИ ЎЧМАГАЙ, МАНГУ ПОРЛАР ҚАДР ШУЪЛАСИ

Она Ватан тақдири, халқ келажаги йўлида жони ни тиккан фидой инсонларни ҳамиша хотирлайдиган, ўтганлар олдида маънавий бурчи борлигини мудом ёдда туши баробарида, бугун сафларимизда турб әл-юрт обрў-этиборини юксалитиришга хисса қўшаётган табаррух кексаларнинг хурматини жойига қўйинши ҳеч қачон унутмайдиган миллатнинг истиқболи порлок экани шубҳасиз.

Юртбошимиз Фармонига мувофиқ Хотира ва Қадрлаш куни деб атаглан 9 Май мустақиллик Йилларидаги Инсон хотираси ва қадрлаш нисбатан адолатни тиклаган, асл ҳакиқатни ўзида акс этирган муҳим тарихий санага айланди.

Мазкур байрам бу гал Обод маҳалия йилида инсонланаётгани ҳам ўзига хос рамзи маънога эга. Негаки, Хотира ҳам, Қадрлаш ҳам инсон акул зakovatining улуғи неъматни, ҳеч қачон эскирмайдиган, абавий ва ардоқли одамийлик мезонларидир. Зоро, обод деганди ҳалқимиз, миллатимиз нафақат кўркам ва чиройли, шу билан бирга, тинчлики осишига ўзига, ўзаро меҳроқибат, ахиллик, кўт-барака хукмрон бўлганинг жойларни, балки қадр ободлигини, руҳ бойлигини, маънавий гўзланинг ҳам тасаввур қиласи.

Шу бошунчалар замонида инсона, унинг ҳаёти, эркин, шашни, хотираси, қадркиматига эҳтиром туйуси, эъзоз, иймон, эътиқоди, савоб, муруват, хайр-саҳоват каби эзгу алмалга дахидорлик хисси мушассан. Бу маънавий қадрниятлар ҳалқимиз неча минг йиллардан бўён узулгада келётган тинчликларни, бундекорлик мақсадларига ҳамоҳанг. Улар ҳаётининг, истиқтолининг, Ватаннинг қадрига этишидек олижаноб ништага жуда мос ва хосдир...

9 май куни пойтактимиз марказидаги Хотира майдони янада гавжум бўлди. Эрта тонданоқ, бу ерга уруш ва меҳнат фарҳийлари, хукумат аъзолари, ҳарбийлар, жамоатчилик вакиллари, қадбода ўтганларга ҳамарасига, нуронийларга ҳурмат ва эҳтиром ўзига ўтсан ўшилар йигилди.

Ишончим комилки, бундай маросимларининг тасвири ҳалқимиз ўз утмишига, ўз излалларига иштирокчиларни, уларнинг ўзга ташвишига, бир сўз билан айтишада, ўзигини англишида айтишига мангу давлат этувчи восита бўлиб қолади.

Ишончим комилки, бундай маросимларининг тасвири ҳалқимиз ўз утмишига, ўз излалларига иштирокчиларни, уларнинг ўзга ташвишига, бир сўз билан айтишада, ўзигини англишида айтишига мангу давлат этувчи восита бўлиб қолади.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистонинг Иккичи жаҳон урушидаги ташвишига, бир сўз билан айтишада, ўзигини англишида айтишига мангу давлат этувчи восита бўлиб қолади.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистонинг Иккичи жаҳон урушидаги ташвишига, бир сўз билан айтишада, ўзигини англишида айтишига мангу давлат этувчи восита бўлиб қолади.

Президентимиз Иккичи жаҳон урушида, Ватан равнаки ва озодиги йўлини ҳон фило қўйган минглаб юрт-

каташашган. Агар аҳоли сонидан чақалоқларни, вояга ётган уруш қатнашчиларининг умри нечогиғи ғаниматли, уларнинг олдида қарздор эканимизни ҳаёлмиздан ўтказамиз. Бундай маросимлар ҳалқимиз учун савобли айнага айланбди бораётгандан барчалим курсандиз.

Мана шундай маросимлар ҳалқимиз маънавиятнинг янада юкалишига, аввало, ёшшар тарбиясига ижобий тасвири кўрсатишига, уларнинг ўз ота-онаси, ҳалқи ва Ватани олдидағи фарзандлар буричилини даётди учун дуон фотота-

шабиҳларни ўз инсоннинг бурчимизни адо этамиз.

Шу билан бирга, бугун ҳаёти бўлган, орамизда яшашган уруш қатнашчиларининг омонийтаришинга, қалбимиздан ўтказамиз, уларнинг хотирасини ёдга оламиз. Уларнинг ароҳуарини ѡшоди этиши учун дуон фотота-

шабиҳларни ўз инсоннинг бурчимизни адо этамиз.

Мамлакатимиз раҳбари

Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган ўн биринчи сес-

сиясида бобомиз Алишер На-

вонининг «Афғонистондаги

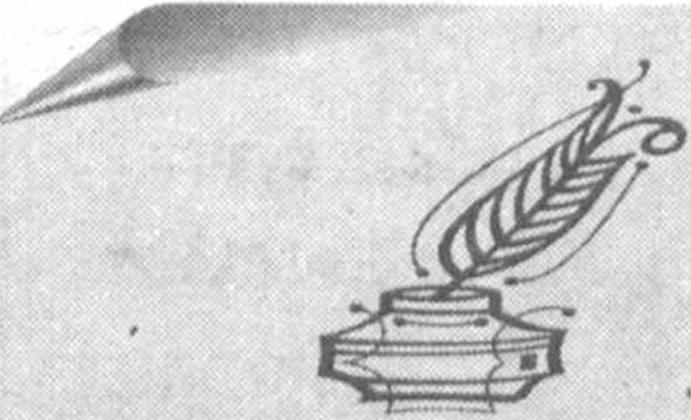
хон-поклари ва ўзбек халқи-

нинг башқаш буюк арбоблари

қабларини ободонлаштириш

барашибарни ўз жигарлари,

қадриятларни ўз жигарлари,

СИЁХДОН

Алишер қаламга қилгандага хитоб
Давоти ёдидан кўтармадиму?
Сиёхдон, азизум, қора кўзлигим,
Қора туналар аро ёринган кўзгу.

Сендаги у сиёх – ўйқ, сиёх эмас,
Калбимда қайнаган
қип-қизил қоним –
Донгимни оламга ўзинг ёйгансан.
Омон бўл, қолмади
дилда армоним.

Йилларки, ухламай иккита шоир
(Сенинг ҳам шеъримга анча
ҳаққинг бор) –
Оқни қора қилдик –
Ҳар яхши фикримиз

бўлди бегубор.
Улуғ жсанг кунларин ёзар чогида
Мардларинг қонидек
дафтарга томдинг.
Лаънати маътуллар
номин ёзганда –
«Мен қора эмасми!»
дедингу томдинг.

Шеър тамом бўлди,
раҳмат, азизум!
Не қатра сарф
қилинг қуийб қўяман.
Бугун биз икковлон
ёзган китоб ҳам
Чиқармиш, табриклаб,
суйиб қўяман.

Гафур Ғулом

1948 йил 12 март.

... Айнан кўклиамда, айнан бундан эллик
саккиз ийл аввал Европада сўнгти ўклар
отилаётган эди. Юрагига ханжар санчилган
кора аҳдар хироллаб сўнгти нафасини
олаётганди. Оддий аскар Ражаб Қаюмов
яримигана сув тўлган хандақни ўтириб олис
Хоразмийн гужумларини, Амунинг тошконт
тошкин лойка сувларини, согиндан синик-
кан онасининг кулча юзларини кўз олдига
келитириди. Яна бир хужум, яна бир хайри
оқи, кейин ҳаммаси тугайди. Кейин омон-
омон бўлади. Одам қони қўшили қоёфатид
Одер ҳам, Рейн ҳам ортда қолади. У ёгига
хашта ўн кунник, бир ойлик йўл. Карабиз-
ки, у Хоразмийн етади. Ким билисин, у
кайтганда, бозорларга ҳандалади чикар.
Эҳтимол, чиллаки узумлар аллақачон чумак
урган бўлар. Уруш тугаса бўлди. Мана,
хозир улар сўнгти ҳужумга ташланади.
Мана, хозир... Аммо...

Шарқ шеъриятида тахмис ёки мухаммас деб аталган
шеърий шакл бор. Бир шоир бошнигни олади. Бу газалнинг иккиси
мисрадан иборат ҳар байтига уч мисра қўшиб кенгай-
тириб, уни беш мисрави шеърга айлантиради (муҳам-
мас). Аммо бу қўшилган уч мисра газалнинг ҳар байти-

га шундай маҳорат билан боғланмоғи керакки, бу
бешлик – мухаммаснинг икки шоир томонидан ёзил-
ганлиги деярли сезилмай кетсин.

Ўзбек шеъриятида XV асрда Навоийнинг ўша давр-
нинг машҳур шоир Мирзо Умар Шоший – Лутфий
газалига боғланган мухаммаси шуҳрат топган.

Лун ва тонг қўшифи

Ф. Ғулом –
Не шомда васл умиди,
не тонгда цурул хабар
Не оқоммомид қадах бор,
не тоңеда бир соғар
Не кечда райхон исиме
тоңеда гуччада зар

Навоий –
Не тунда айш насиими,
не тонгда меҳр, магар

Ки бўлди зулфу юзинг

поймоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

Тонгим ўзгаста тонгинг
кутупу ўлсун, ёй маҳваш

Ки иккни банди санга бўлди
холи туни билан тонг.

Бирақви, тоңгу туни бода
бира биртакареј

Яқинки, бўлмагай онинг
малоли туни билан тонг.

Навоий –
Навоийнга санга бўлди
холи туни билан тонг.

